

Briselē, 2023. gada 28. aprīlī
(OR. en)

8675/23

JEUN 77
SOC 278

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Nodrošināt jauniešu iekļaušanu ES sabiedrībā: mērķtiecīgi strādāt pie Ukrainas jauniešu iekļaušanas – <i>politikas debates</i>

Pēc apspriešanās ar Jaunatnes jautājumu darba grupas locekļiem prezidentvalsts ir sagatavojusi pievienoto informatīvo dokumentu, uz kura pamata plānots noturēt politikas debates Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomes sanāksmē 2023. gada 15. un 16. maijā.

Nodrošināt jauniešu iekļaušanu ES sabiedrībā:
mērķtiecīgi strādāt pie Ukrainas jauniešu iekļaušanas

Viena no ES jaunatnes dialoga devītā cikla tematiskajām prioritātēm ir ES jaunatnes mērķis Nr. 3 "Iekļaujošas sabiedrības". Šajā mērķī akcentēts – lai panāktu sociālo iekļautību, ir jāizpilda vairāki obligāti priekšnosacījumi, piemēram, jāatzīst, ka jaunieši saskaras ar dažādu veidu diskrimināciju, jānodrošina, ka jauniešiem ir vienlīdzīga piekļuve formālajai un neformālajai izglītībai un ka informācija sasniedz marginalizētus jauniešus. Jaunatnes mērķī Nr. 3 arī uzsvērts, ka nepieciešams nodrošināt vairāk telpu, iespēju un resursu, lai sekmētu jauniešu iekļaušanu, veicināt dialogu un sociālo kohēziju un tajā pašā laikā cīnīties ar diskrimināciju un segregāciju. ES jaunatnes stratēģijas trīs stūrakmeņi – *iesaistīt, veicināt iespējas un veidot saiknes* – ir galvenās jomas, kurās jāstrādā pie tā, lai visiem jauniešiem tiktu darīta iespējama un nodrošināta iekļaušanās sabiedrībā.

Patlaban Eiropas sabiedrībā jauniešu iespējas nav vienlīdzīgas. *Eurostat* dati liecina, ka 2021. gadā ceturtajai daļai (25,3 %) jauniešu Eiropas Savienībā draudēja nabadzība vai sociālā atstumtība. Sabiedrībā kopumā šis rādītājs bija zemāks – mazliet lielāks par piekto daļu (21,7 %) ¹. Jaunieši, kas (vai nu vieni, vai kopā ar vecākiem) dzīvo sarežģītos ekonomiskos apstākļos, pesimistiskāk skatās uz savām spējām kaut ko mainīt vairumā dzīves jomu. Neiekļaušanās rezultātā mazinās piederības sajūta un uzticēšanās iestādēm. Politikas veidotāju pienākums ir radīt drošas vides no visām sabiedrības daļām nākošu jauniešu – un jo īpaši to jauniešu, kuriem ir mazākas iespējas, – līdzdalībai. Sociālo iekļautību var ietekmēt un apgrūtināt arī garīgās veselības problēmas un vientulība. Šīs problēmas ir saasinājušas Covid-19 pandēmija, kam bija un joprojām ir milzīga ietekme uz Eiropas jauniešiem. Pandēmijas laikā kļuva vēl skaidrāk redzams, ka jauniešiem, kam ir mazāk iespēju, ir grūtāk īstenot savas cilvēktiesības un sociālās tiesības, piemēram, viņiem ir mazāk pieejama izglītība un veselības aprūpe.

¹ Jaunieši Eiropā – statistikas kopsavilkums, 2022. gada izdevums.

Turklāt Krievijas agresijas kara pret Ukrainu rezultātā daudzi Ukrainas jaunieši šobrīd ir uz laiku pārvietoti Eiropas Savienībā un dzīvo neziņā par savu nākotni. Ukrainas iedzīvotāji cieš no sekām, ko izraisījis pilna mēroga karš, trauma un tāda apmēra un ātruma pārvietošana, kāda nav pieredzēta kopš Otrā pasaules kara. Pagaidu aizsardzība Eiropas Savienībā ir piešķirta gandrīz četriem miljoniem cilvēku no Ukrainas; daudzi no viņiem ir bērni un jaunieši. Padomes īstenošanas lēmums, ar ko tika iedarbināta Pagaidu aizsardzības direktīva, jauniešiem dod tiesības arī uz piekļuvi nodarbinātībai, mājoklim, sociālajai aizsardzībai un veselības aprūpei. Turklāt jauniešiem, kas jaunāki par 18 gadiem, šī direktīva dod arī tiesības uz izglītību.

No Krievijas pilna mēroga iebrukuma bēgošo Ukrainas iedzīvotāju atbalstam tiek izmantots ES finansējums arī no *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpusa. Eiropas Solidaritātes korpusa 2023. gada darba programmas centralizētajā rīcībā "Brīvprātīgo grupas augstas prioritātes jomās" ir ietverta jauna tematiskā prioritāte, kas paredz palīdzību cilvēkiem, kuri bēg no bruņotiem konfliktiem, un citiem, kuri cietuši dabas vai cilvēka izraisītās katastrofās. Eiropas Jaunatnes portālā ir iespējams iegūt arī praktisku informāciju par jauniešu, kas nāk no Ukrainas, tiesībām un iespējām saņemt atbalstu.

Lai gan Eiropas Savienībā kara bēgļu labā tiek darīts daudz, tūkstošiem Ukrainas jauniešu ir nonākuši situācijā, kad viņiem jaunā valstī dzīve ir jāsāk no jauna. Daudziem to nākas darīt bez ģimenes vai draugu palīdzības. Šiem jauniešiem ir steidzami jāsniedz atbalsts, proti, jānodrošina piekļuve izglītībai un nodarbinātībai, arī brīvā laika pavadīšanas iespējām, un jārada sajūta par piederību kopienai.

Eiropas Savienībai ir pienākums nodrošināt, ka jaunieši var izmantot tiesības, kas tiem piešķirtas ar starptautiskajām deklarācijām un konvencijām. Visiem jauniem eiropiešiem vajadzētu būt labiem dzīves apstākļiem, izredzēm nodarbinātības jomā un iespējai veidot savu dzīvi. Pēdējais nozīmē arī iespēju ietekmēt politikas veidošanu un sabiedrības attīstību. Tomēr, lai izstrādātu vislabāko iespējamo politiku, mums jāpatur prātā, ka grupa, ko mēs definējam kā "jaunatni", sastāv no daudzām identitātēm. Dažādām jauniešu grupām ir atšķirīgas spējas, vajadzības, uzskati, resursi un intereses. Līdz ar to pastāv dažādas problēmas un dažādas iespējas, kas jāapsver un kas jāņem vērā. Tādēļ šādu jautājumu risināšanā ir jāizmanto visaptveroša pieeja un jāattīsta iekļaujošas un līdzdalību nodrošinošas darbības. Sociālekonomiskā un demokrātiskā atstumtība ir cieši saistītas parādības, un šādas sekas Eiropai nevar būt pieņemamas. Ja vēlamies radīt Eiropu, kas ir piemērota visiem jauniešiem, ir jāņem vērā visi iepriekš minētie aspekti. Iekļautība rada uzticēšanos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ministri tiek aicināti izteikties par šādiem jautājumiem (maksimālais uzstāšanās laiks ir trīs minūtes):

1. Kad runājam par visu ES jauniešu iekļaušanu, ir jāpatur prātā, ka "jaunieši" nav viendabīga grupa. Kā to ņemt vērā, kad izstrādājam visiem jauniešiem dalībvalstīs un Eiropas līmenī domātu politiku?
2. Vai varat minēt kādus labus piemērus tam, kā jūsu valstī tiek veicināta jauniešu, kam ir mazāk iespēju, iekļaušana sabiedrībā un lēmumu pieņemšanas procesā vietējā, reģionālā un valsts līmenī?
3. Vai varat minēt kādus labus piemērus tam, kā jūsu valstī tiek nodrošināta no Ukrainas uz laiku pārvietoto jauniešu iekļaušana sabiedrībā?